

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om retsafgift m.v.

§ 1, ændringsforslag nr. 1 om en ny affattelse af § 2, § 2 i den ændrede affattelse, §§ 3-5, ændringsforslag nr. 2, § 6, således ændret, §§ 7-10, ændringsforslag nr. 3, § 11, således ændret, ændringsforslag nr. 4 og § 12, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov nr. 191 af 31. maj 1968 om ændring af lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten. (Ændringer som følge af kildeskattens ikrafttræden) [af Ømann m. fl.].

(Lovforslaget (nr. 235) findes i tillæg A. sp. 4593, fremsættelsen i tidenden sp. 4778).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Den fg. finansminister (Ninn-Hansen): Det af SF stillede lovforslag går ud på, at vi i løbet af en 10 års periode skal nå til, at det er uden betydning for opgørelsen af den skattepligtige indkomst, om skatteyderen har haft underskud eller overskud af egen bolig i et en- eller tofamilieshus eller en ejerlejlighed.

I det første år inden for 10 års perioden skal skatteyderen medregne 9/10 af over- eller underskuddet ved indkomstopgørelsen, i det næste år 8/10 osv., indtil vi i 1979 kommer ned på nul.

Rent teknisk kunne det vel lade sig gøre, at der ved indkomstopgørelsen ses bort fra den lejeværdi af egen bolig, der indgår på indtægtssiden, samt fra ejendomsskatter og udgifter til vedligeholdelse m.v. Jeg synes imidlertid gerne, jeg vil gøre opmærksom på,

at forslaget, hvis det blev gennemført, ville forringe enfamilieshusejernes stilling ud over, hvad der er en følge af boligforliget af 1966 — et forlig, vi jo fra regeringens side ønsker at opretholde og overholde.

Lad mig i øvrigt, hvis man sammenligner forholdene for enfamilieshuse og lejligheder, gøre opmærksom på, at bolig- og rentesikringsordningen for udlejningsejendomme ikke gælder for parcelhuse; det hører med ved en sammenligning af lejernes og parcelhusejernes stilling.

Vedrørende forslaget i øvrigt vil jeg gerne sige, at der foreligger et betydeligt problem med hensyn til spørgsmålet om renteudgiften. En erhvervsdrivende kan jo meget vel stifte pantegæld i sin villa for at tilvejebringe kapital til virksomheden. Han kan også stifte eller udvide en kassekredit for virksomheden imod at give banken et ejer-pantebrev i huset som sikkerhed. Jeg tror derfor, man må erkende, at man i en række tilfælde måtte give fuldt fradrag for renteudgiften, selv om lånet er stiftet imod sikkerhed i skatteyderens parcelhus. Det rejser det vanskelige, ja, efter min opfattelse næsten uløselige problem, hvordan man kan finde ud af, om et lån imod sikkerhed i et hus er anvendt til det ene eller det andet formål. Lønmodtagere eller pensionister ville selvfølgelig normalt være klart afskåret fra at fradrage renter af lån i et parcelhus med den begrundelse, at lånet er anvendt til erhvervsformål, men en selvstændig erhvervsdrivende ville ofte kunne påberåbe sig, at lånet er anvendt til erhvervsformål. Skattemyndighederne ville kun have yderst begrænsede muligheder for at afgøre, om påstanden var berettiget, og reglerne kunne derfor i høj grad friste til omgåelser.

Når renterne af lån i villaen ikke mere kan fradrages, vil skatteydere, der har mulighed for det, kunne se deres fordel i at indfri disse lån og optage et andet lån, der giver fuld fradragsret for renterne.

Selv om dette må være en principiel debat, vil jeg gerne have lov til at belyse den tankegang, jeg her er inde på, ved et eksempel. Hvis skatteyderen har et hus med en ejendomsværdi på 300.000 kr. og renteudgifter på 15.000 kr., så skal han efter gældende lov medregne en lejeværdi på 3¼ pct. eller 9.750 kr. i indkomsten. Herfra går et standardfradrag på 2.000 kr., ejendoms-

[Den fg. finansminister.]

skatter, som vi f. eks. kan sætte til 1.000 kr., samt renteudgiften på 15.000 kr. Det giver i alt et skattemæssigt fradrag på 8.250 kr. Efter lovforslaget bortfalder indtægten på de 9.750 kr. og standardfradraget på 2.000 kr. samt fradraget for ejendomsskat, men hvis skatteyderen økonomisk er så gunstigt stillet, at han kan flytte lånet til et lån uden for huset, bevarer han rentefradraget på 15.000 kr. Hans skattemæssige fradrag stiger altså fra 8.250 kr. til 15.000 kr. eller med ca. 7.000 kr., og jeg tror ikke, at det ville blive opfattet som rigtigt.

Der er altså efter min mening mangler og ulemper ved lovforslaget; hvortil kommer det, jeg nævnte med hensyn til aftalen i forbindelse med boligforliget. Men vi har selvfølgelig ikke fra regeringens side noget som helst at indvende imod, at hele spørgsmålet bliver belyst nærmere i et udvalg.

Grünbaum: Forslaget går, som det allerede er sagt, ud på, at man over en 10-års periode skal afvikle det såkaldte parcelhusfradrag på selvangivelsen og samtidig naturligvis også ophøre med at tage et eventuelt overskud til indtægt på selvangivelsen.

Det er givet, at man her rører ved et spørgsmål, der har en meget stor og en meget bred interesse i befolkningen, og som ofte er fremme til debat ikke alene i den årelange diskussion ejer-lejer, men også særlig i de senere år i forbindelse med spørgsmålet, om man ikke i virkeligheden med denne fradragsret har en af de allervæsentligste årsager til de enorme grundprisstigninger, der i en årrække har kunnet konstateres omkring de store byer, ikke mindst omkring Københavnsområdet, nord for København, men også i andre storbyområder.

Der er næppe tvivl om, at den skattemæssige fordel, som parcelhuskøberne skulle have af retten til dette fradrag, i de allerfleste tilfælde går lige ned i grundprisen og derfor i realiteten ikke kommer parcelhusejerne selv til gode, men derimod grundselgerne. På anden måde tror jeg simpelt hen ikke det er muligt at forklare de fantastiske stigninger, vi har haft i grundpriserne omkring storbyerne, og mon ikke der stort set kan være enighed herom i det høje ting, altså om selve denne prismæssige virkning af fradraget? Jeg tror, at der er almindelig

enighed om det. Men når der er det, og når der samtidig er bred enighed om, at der bør sættes ind særlig over for den voldsomme inflation i grundpriserne, hvad regeringen jo er stærkt optaget af, så synes jeg, at det er svært at afvise en drøftelse af spørgsmålet. Det ville være at stikke hovedet i busken, og det klarer i hvert fald ikke problemet.

Jeg hørte forleden dag med meget stor interesse økonomiministeren i radioen i serien „Økonomien bag politikken“ udtale sig imod parcelhusfradraget. Han sagde ganske vist, at det var hans personlige opfattelse, men det bliver udtalelsen bestemt ikke ringere af, og jeg forstod da også på det, han sagde, at han var indstillet på, at man kunne tage spørgsmålet op. Det er dog ikke nogen helt ubetydelig person, når det er regeringens økonomiminister, der udtaler noget sådant.

At der er et problem, som bør løses, er der altså ikke tvivl om, men spørgsmålet er, hvordan man skal løse det. Og lad mig dér straks sige, at det foreliggende lovforslag kan vi ikke gå ind for. Jeg er enig i de betragtninger, finansministeren gjorde gældende. En gennemførelse af lovforslaget ville betyde, at en stor del af de nuværende parcelhusejere ville få en ganske kraftig skattestigning over disse 10 år. Det mener jeg i sig selv ikke kan være rimeligt, eftersom disse parcelhusejere nu engang har disponeret i tillid til de skatteprincipper, der har været gældende i så mange år her i landet. Og når de 10 år er gået, hvordan vil situationen så være? Vil man så være nået frem til den rigtige og retfærdige ordning? Desværre ikke. Man vil nemlig være havnet i den modsatte grøft; der vil blive tale om en betydelig skattemæssig diskriminering af parcelhusejerne i forhold til alle andre, der fortsat ville have adgang til at fratække renter af lån på selvangivelsen. Det var det, finansministeren var inde på.

Hvad vil man i øvrigt gøre, hvis en skatteyder på anden måde optager et lån, køber huset kontant og trækker renterne af lånet fra på selvangivelsen? Det kan bestemmelserne i det foreliggende forslag ikke forhindre, og hvem ville det så være, der kunne optage disse lån? Det ville i hvert fald som hovedregel ikke være lønmodtagerne; det ville nok være de kapitalstærke, det ville være de selvstændige erhvervsdrivende, der

[Grünbaum.]

jo eventuelt kan optage lån i erhvervsjendomme eller måske anvende en kassekredit. Disse grupper ville oven i købet opnå en dobbelt fordel, idet de samtidig efter SF's forslag ville slippe for at opføre indtægten af lejeværdien. SF's forslag ville derfor, hvis det blev gennemført, i første række ramme lønmodtagerne og ramme dem hårdt, og noget sådant vil vi naturligvis ikke være med til.

Når man skal drøfte parcelhusfradraget, må man jo ikke glemme, at vi i dansk skatte-lovgivning har denne almindelige adgang til at fratække udgifter til renter af lån. Vi kan jo tage eksemplet med bilen. Hvad med den, der optager et lån til køb af en bil? Her kan renterne trækkes fra. Eller til køb af andre varige forbrugsgoder? I virkeligheden er forholdet det, at den, der køber et parcelhus, er ringere stillet end den, der køber bilen. For parcelhuset skal der dog også på selvangivelsen opføres en vis indtægt, den såkaldte lejeværdi, men det skal der ikke for bilen eller for fjernsynet eller for møblerne, der er købt på afbetaling eller måske er købt kontant ved optagelse af et tilsvarende lån, hvor renterne kan trækkes fra.

Sagen er altså slet ikke så ligetil, og en almindelig ophævelse af adgangen til at fratække renter af lån til erhvervelse af varige forbrugsgoder ville som hovedregel også kun ramme lønmodtagerne. Det skal man være opmærksom på. Derfor er heller ikke den vej farbar; det var jo ellers nærliggende at sige, at vi kan ophæve rentefradraget i det hele taget, når lånet går til varige forbrugsgoder, men dér gælder altså stort set samme betragtning. Man kan nemlig ikke øremærke de penge, der lånes. Vi må heller ikke se bort fra, at der er gennemført en boligsikringsordning, der ikke omfatter eget hus. Dér har boligsikringsordningen op til en vis indkomstgrænse, der nu ligger omkring 30-40.000 kr., skabt nogenlunde ligestilling mellem lejere og ejere.

Men kan der da slet ikke gøres noget? Vi mener, det vil være forkert kun at være negativ over for det forslag, der er lagt frem her. Vi mener, man må undersøge mulighederne, og der kan vel gøres noget. Men forudsætningen må i så fald være, at der ikke sker nogen forringelse for de nuværende parcelhusejere. Hvis man går ud fra denne forud-

sætning, skulle det vel ikke være umuligt at nå frem til forhold, som dog i nogen grad kunne modvirke de alt for voldsomme grundprisstigninger, der, som jeg nævnte det, i virkeligheden også fratager parcelhuskøberne den fordel, han tror han har igennem den skattemæssige fradragsregel.

En mulighed er, som man tidligere har været inde på det, at der gennemføres særlige regler, men alene for fremtidige køb af parcelhuse, derved at man kan sætte en noget højere lejeværdi, der så kunne afbalancere de meget betydelige rentefradrag. I Sverige har man for særlig dyre parcelhuse gennemført en højere procent for lejeværdien; den anvendes dog kun for den del af værdien, der ligger ud over, hvad et normalt familiehuse koster. Ordningen forekommer ikke urimelig. Det kunne også overvejes at gøre parcelhusfradraget uafhængigt af indtægtens størrelse. Det er i og for sig urimeligt, når vi nu har dette parcelhusfradrag, at det for to familier, der bor i ganske ens huse, skal give en væsentlig større skattefordel til den, der har den største indtægt, men sådan er jo den nuværende ordning. Skulle der endelig være forskel, burde det vel snarere være omvendt. Et stykke nærmere det mere rimelige og det mere retfærdige kunne man komme med et fradrag, der blev gjort uafhængigt af indtægtens størrelse. Jeg tror, at den forskel, der er her, er noget af det, der har virket mest anstødeligt i diskussionen i de senere år omkring parcelhusfradraget.

Man kunne også pege på muligheden af at sætte et loft over fradraget, at sige: vel, der kan være et fradrag, men det kan dog ikke overstige det og det svarende til, hvad det vil være for et normalt familiehuse. Det er kun en tanke, jeg rejser blandt andre tanker for at vise, at vi ikke fra vor side helt vil afvise en drøftelse af disse forskellige problemer.

Man kan ikke sige, at det er umuligt at finde ordninger, der i hvert fald er bedre end den ordning, vi har, ordninger, der både er mere retfærdige og bedre er i stand til at modvirke den voldsomme inflation i grundpriserne. Men desværre, det foreliggende lovforslag kan efter vor opfattelse ikke bruges, fordi det vil virke helt uretfærdigt over for de nuværende parcelhusejere og i særlig grad vil ramme lønmodtagerne, men jeg forstod på finansministeren, at ministeren er

[Grünbaum.]

villig til at drøfte disse problemer i udvalget, og det vil vi også gerne være med til.

Stetter: Vi betragter reglerne for parcelhusejernes skattemæssige stilling som gældende, så længe boligforliget er i kraft, og alene af den grund må vi derfor afvise lovforslaget.

Vi henviser også til, at der ved det nævnte forlig er opnået en bedre ligestilling mellem ejere og lejere af boliger ved indførelse af boligsikringsordningen, og vi går da ud fra, at forslagsstillerne ikke ønsker at forringe enslige ophæve disse regler, der som allerede nævnt kun gælder for lejerne.

Vi kan endvidere som begrundelse for vor manglende sympati for lovforslaget henvise til, at en ophævelse af de nugældende retsregler vil gå hårdest ud over lønmodtagerne, som her har et reelt mål for en opsparing, ud over de forskelle, som ministeren og hr. Grünbaum allerede har gjort opmærksom på. Vi anser det for meget værdifuldt, at så mange lønmodtagere benytter de gunstige regler til at skaffe sig egen bolig, og ingen kan nægte, at der trods de store skattefordele finder en nettoopsparing sted.

Ideen med, at parcelhusejernes regnskabsresultat for huset skal være indkomstskatten uvedkommende, vil naturligvis opfordre til større selvfinansiering. Hvis vi gennemførte en regel herom, ville den især have appel til allerede etablerede parcelhusejere, men den ville samtidig fjerne andres tilskyndelse til at bygge eller skaffe sig eget hus; vi kommer ikke uden om, at det er en økonomisk opgave at påtage sig de gælds- og afdragsbyrder, som nu engang følger med at bo i eget hus, og den situation er vi ikke interesseret i at tilstræbe.

Vi er derfor ikke sympatisk indstillet over for lovforslaget, men vi er naturligvis rede til at se nærmere på dets virkninger, også dets uheldige virkninger, og jeg foreslår, at det henvises til udvalget vedrørende udskrivningsloven.

Niels Andersen: Ja, vi er for venstres vedkommende også bundet af det boligforlig, der er indgået imellem de 4 store partier, og her er parcelhusproblemerne jo ordnet en årrække frem i tiden. Men det, der i øvrigt foreligger som noget principielt, er spørgsmålet om sammenkædningen af skat og hus-

leje eller boligudgift, og dér må man nok sige, at når man én gang har kædet disse ting sammen, kan man i hvert fald ikke ændre det for de menneskers vedkommende, der er impliceret i det i øjeblikket, altså for de nuværende parcelhusejere. For deres vedkommende ville det være urimeligt, om man greb ind og hindrede, at det underskud, som de er i stand til at dokumentere — forudsat at de har en væsentlig gæld i deres parcelhus — blev medregnet ved indkomst-opgørelsen. Vi må derfor fra venstres side sige, at der i hvert fald ikke for de nuværende parcelhusejeres vedkommende er grundlag for at foretage nogen ændring med hensyn til måden, man gør den skattepligtige indtægt op på.

Om der vil være grundlag for at gøre noget ved de fremtidige parcelhusejere, sådan som det blev antydnet bl. a. af hr. Grünbaum, ja, det er et spørgsmål, som efter min vurdering må kædes sammen med det forhold, at netop de omstændigheder, der hersker omkring parcelhusejendomme, har bevirket, at vi her i landet har fået et meget stort antal parcelhuse. Og da man efter min vurdering må anse det for at være et vældigt gode for samfundet, at man derved har fået så mange gode boliger, som tilfældet er, mener jeg i og for sig ikke, at man skal tage incitamentet væk til fremtidig at bygge parcelhuse.

I øvrigt er det spørgsmål, vi her diskutere, jo kædet sammen med hele det principielle spørgsmål om retten til at fratække renter af gæld i indkomstopgørelsen; og som det allerede har været nævnt her, kan man jo ikke begrænse det til kun at omfatte renter af gæld på huse, men må i høj grad kæde det sammen med andre forbrugsgoder. Det ville vel være en urimelig situation, om man fortsat ville lade renter af gæld på løsøre, på biler og på mange andre ting kunne fradrages i opgørelsen af den skattepligtige indkomst, hvis man ikke kunne fradrage renter af gæld også på huse. Man må efter min vurdering i hvert fald vurdere husene som et betydeligt større gode, også rent samfundsmæssigt set, end mange andre forbrugsgoder.

Vi er jo også kommet i den situation, at vi har gennemført en lov vedrørende boligsikring, hvor der er taget betydeligt hensyn til lejere, og der skulle vel i og for sig med denne lovgivning være opnået en ligestilling,

[Niels Andersen.]

sådan at der i hvert fald også lovgivningsmæssigt set ydes et gode til lejere. Man kan i det hele taget diskutere det spørgsmål, om lejeværdien af en bolig skal betragtes som indkomst. Ja, det skal den vel nok i samme omfang, som man skal kunne fradrage renter af gæld i indkomstopgørelsen, men der er i og for sig ikke nogen rimelighed i, at man, fordi man bygger et hus og eventuelt betaler det kontant, skal øge sin indkomst, skal betale skat af en vis procent af den værdi, der er placeret i huset. Man kunne med næsten lige så stor ret sige, at man skulle svare indkomsts-kat af værdien af andre forbrugsgoder, som man investerer penge i. Det skal man jo ikke i dag. Huset er altså sådan set dårligere stillet på mange områder end andre forbrugsgoder.

Vi kan fra venstres side ikke gå med til gennemførelsen af dette lovforslag. Vi er naturligvis villige til at se nærmere på det i et udvalg og prøve på at endevende de problemer, der er forbundet hermed, men vi er meget sympatisk indstillet over for den boligudvikling, særlig i parcelhusmæssig henseende, der har været her i landet, og vi ønsker en sådan udvikling fortsat.

Hølge von Rosen: Det foreliggende lovforslag må afvises af det radikale venstre som værende uforeneligt med boligforliget, og som finansministeren nævnte, vil det generelt forringe parcelhusejernes stilling. Bortset fra dette synes det rimeligt at pege på, at fjernelsen af fradragsret og af skattepligt for under- eller overskud inklusive egen beboelse ville føre til resultater, som det ville være svært at acceptere.

Lad mig nævne, at f. eks. en villaejer, der hidtil har haft et lån i villaen på $\frac{1}{2}$ mill. kr. og en renteutgift på 50.000 kr. i sit ejendomsdriftsregnskab, hvis han har økonomisk magt over tingene, som man siger, vil kunne indfri sine prioritetslån og derved forbedre sit ejendomsregnskab med 50.000 kr. om året. Det vil efter den fulde gennemførelse af hr. Ømanns reform føre til, at villaejeren på den ene side ikke får større skat på grund af, at hans ejendomsdriftsregnskab nu bliver 50.000 kr. bedre, og på den anden side vil spare 30.000 kr. om året i skat, hvis han har en marginalskat på 60.000 kr., og hvis han skaffer sig pengene til indfrielse af prioriteterne ved enten at realisere værdi-

papirer, som afkaster 10 pct. p.a., eller ved at optage lån til 10 pct. p.a., hvad han f. eks. kan gøre — vi forudsætter stadig, det er en, der har magt over tingene — ved at prioritere en udlejningsejendom, hvor han kan trække renten fra. Det er jo ikke et særlig tiltalende perspektiv, al den stund en sådan udvej i praksis ikke står åben for mindre-bemidlede. Betænkningen af 1965 om boligudgifter i skatte- og boligpolitisk belysning peger da også på vanskelighederne ved at hindre f. eks. erhvervsdrivende i at få fradrag for renter af gæld, som i formen er forretningsgæld, men i realiteten finansierer et forbrug som f. eks. et boligforbrug.

Skulle vi løse denne svaghed ved hr. Ømanns reform, måtte det ske over en langt mere gennemgribende reform af rentebeskatningsreglerne i almindelighed, formentlig sådan at rentefradrag i det hele kun godkendes, når renteutgiften har karakter af driftsomkostning. Det er en meget kompliceret affære. Professor Thøger Nielsen har skitse-mæssigt været inde på en løsning i et foredrag holdt i Skattevidenskabelig Forening. Det er aftrykt i tidsskriftet Revision & Regnskabsvæsen for november 1967.

Hvis man vil følge hr. Ømanns tankegang noget ad vejen, tror jeg personlig, at en isoleret fjernelse af fradragsretten for grundskatter var mere logisk. Fjernede man fradragsretten for skat på grunde benyttet til boliger, ville det dels så langt ligestille lejeren af en lejlighed med parcelhusejeren, dels, og det er vel det mest påtrængende, ligestille den parcelhusejer, hvis marginalskat er f. eks. 60 pct., med den parcelhusejer, som er folkepensionist, og hvis marginalskat er f. eks. det halve, og som derfor rammes dobbelt hårdt af grundskatterne. Det er nemlig parcelhusejerne indbyrdes, det er sværest at finde midler til at ligestille. Den tankegang, jeg nu var inde på, er den samme, som også hr. Grünbaum for lidt siden var inde på. Fjernelsen af skattefradragsretten ville også give kommunerne større frihed til at benytte grundskyld som indtægtskilde uden socialt uheldige konsekvenser, og den ville give staten og kommunerne chancen for at nedsætte udskrivningsprocenten, idet indkomsterne jo forhøjes ved fjernelsen af skattefradraget.

Disse bemærkninger om skattefradraget skal ikke tages som andet end mit personlige

[Helge von Rosen.]

forsøg på at laborere lidt med hr. Ømanns tanker. Trods en vis personlig sympati for lovforslaget, eller rettere sagt for et vist element i det, må jeg altså konstatere for det første, at det ikke er foreneligt med boligforliget, for det andet, at det indebærer så urimelige muligheder for lettelse af skattebyrden specielt for velhavere, at det radikale venstre må være helt negativt over for forslaget.

Sigsgaard: Jeg kan være helt enig med forslagsstillerne i deres motivering for lovforslaget. I dag finder der jo faktisk en urimelig forskelsbehandling af lejere og parcelhusejere sted, og det vil jeg godt belyse med et eksempel.

Hvis vi tænker os to ægtepar med samme skattepligtige indkomst, uden indregning af overskud eller underskud på fast ejendom, på 40.000 kr., hvor det ene par bor i lejlighed og det andet i eget hus, vurderet til 100.000 kr. og med en pantegæld på 120.000 kr., så skal parret i lejligheden betale ca. 11.000 kr. i statsskat, mens det andet par får et underskud på deres hus på ca. 8.500 kr. og dermed slipper med 7.500 kr. i statskat eller 3.500 kr. mindre; det er egentlig utroligt, at lejerne finder sig i den behandling, og samfundsøkonomisk er virkningerne yderst uheldige: jorden stiger i pris, fordi skattefordelene kapitaliseres og indkasseres af ejendomssælgerne. Folk presses til at købe eget hus og låne til op over skorstenen, for staten betaler jo det meste af gildet.

Regeringen jamrer over, at folk ikke vil spare op, men hvorfor i alverden skulle folk egentlig gøre det, når politikerne vinker med store gevinster, hvis de vil forkøbe sig og låne alt, hvad de kan? Og så klager man over, at alt for mange vil låne alt for meget, så renten ryger i vejret, men det er de gamle partier selv, der gennem parcelhusejernes skattefordele er med til at sprænge realkreditte, presse renten op og sætte fart i jordspekulationen. Og det bedste, folk kan gøre i dag, hvis de dårlig nok har en klink på lommen ud over de løbende indtægter, er faktisk at købe sig en byggegrund til 100.000 kr. og så låne på den alt, hvad der kan lånes, så kan de indkassere en stor skattebesparelse foruden de 10.000-20.000

kr., som grundens handelsværdi stiger med hvert år — og så ruller jordprisstigningen og jordspekulationen.

Så må man spørge: ville SFs forslag klare problemet? Og det ville det desværre ikke; det er ensidigt til fordel for dem, der har tegnebogen i orden. Kan manden med de gode bankforbindelser ikke mere få skattefradrag for renterne af pantegælden, ja, så dropper han pantegælden og får i stedet for et almindeligt banklån, f. eks. med sikkerhed i ejerpantebrev. Renten af sådanne lån kan stadig væk trækkes fra, men det er som sagt kun ham med den tykke tegnebog og de gode bankforbindelser, der kan gøre det, og her er jeg altså helt enig i den vurdering, der er kommet frem fra hr. Grünbaum og hr. Helge von Rosen og vist også fra andre.

Som bekendt er det sådan i dag, at man kun kan låne, hvis man ikke har behov for det. Hvis vi tager et hus, købt for 150.000 kr. og vurderet til 100.000 kr., og regner med 8 pct. i gennemsnitlig forrentning, så får han, der har en pantegæld på 120.000 kr., et underskud på 9.600 kr. på huset, og de kan ikke fradrages efter SF-forslaget. Men han, der i stedet for på grund af sin gode økonomi og sine gode forbindelser kan låne de 100.000 kr. af de 120.000 kr. privat, i banken eller på anden måde, han har stadig sit underskud næsten i behold, og han kan trække 8.000 kr. fra på selvangivelsen. SF-forslaget er altså også efter min vurdering ensidigt til fordel for dem med de gode bankforbindelser.

Hvad kan man så gøre i stedet for? Der vil jeg i parentes sige, at det har været glædeligt at høre, at flere ordførere, specielt hr. Grünbaum, har været inde på, at der bør gøres noget, og har peget på en række initiativer, der kunne tages. Jeg vil pege på en anden mulighed.

Den første mulighed er at vedtage, at privat gæld i det hele taget ikke er fradragsberettiget, at fradragsret kun kan fås, hvis det klart kan påvises, at gælden er erhvervs-mæssigt begrundet. Denne ordning var hr. Helge von Rosen inde på som et tankeeksperiment, men en sådan ordning er svær at administrere og passer dårligt sammen med, at renteindtægter er skattepligtige.

Den anden mulighed, som VS hermed foreslår og beder udvalget om at overveje, er at sætte lejeværdien, som i dag er sat til 3 pct.,

[Sigsgaard.]

op til en realistisk værdi i nærheden af 10 pct. Forøgelsen bør ske over en årrække og ske hurtigere for huse, der handles. Konkret kunne jeg tænke mig, at man foreslog, at lejeværdien stiger med $\frac{3}{4}$ pct. årlig, og at den følger de nye vurderinger; stigningen fortsætter så, indtil lejeværdien er 9 pct. Endvidere sættes nye huse og nykøbte huse i 1970 til en lejeværdi af 5 pct., i 1971 7 pct. og i 1972 9 pct. Så burde man sikre sig, at alle advokater, ejendomshandlere og ejendomsmæglere blev pålagt pligt til at udlevere en skriftlig orientering til alle køberemner, forinden bindende aftaler træffes om handel, for det er klart, at en sådan nyordning må få indflydelse på, hvor høj en pris folk kan betale for den ejendom, de tænker på at købe. Gennemførelse af ordningen vil betyde, at prisen på jord og huse vil falde forholdsvis hurtigt til gavn for alle dem, der gerne vil købe.

Tilbage står så, at en sådan ordning vil ramme folk, der har ejet deres hus i mange år og ikke længere skylder noget videre; den vil ramme dem meget hårdt, og det vil tit være ældre mennesker med små indkomster, og de bør naturligvis ikke rammes. Derfor vil jeg foreslå, at der tilføjes en bestemmelse, der siger, at hvis lejeværdien udgør et større beløb end summen af fradragene på ejendomsskemaet og rentefradragene på selvangivelsen, nedsættes lejeværdien til samme størrelse som denne sum.

Derudover kan den ordning, jeg her har skitseret, ramme enkelte grupper særlig hårdt, og det må man selvfølgelig se på, inden ordningen sættes i værk. Det åremål, over hvilket ordningen skal gennemføres, kan selvfølgelig også diskuteres nærmere.

Endelig vil jeg tilføje, at det naturligvis er svært for enkeltmedlemmer af tinget at beregne virkningen af sådanne forslag nøjagtigt, og da jeg nu har forstået, at man virkelig vil diskutere problemet i udvalget, selv om man altså afviser SF-forslaget, ville jeg være meget taknemlig, hvis finansministeren ville lade virkningerne af den

ordning, som jeg her har foreslået, beregne, sådan at vi får en oversigt over provenuet, hvis den gennemføres, og sådan at virkningerne for de forskellige befolkningsgrupper belyses ved nogle eksempler med varierende ejendomsværdier og varierende indkomster. For jeg må selvfølgelig indrømme, at der kan være uheldige virkninger, som man ikke umiddelbart kan se, og som det ville være af værdi at få nærmere klarlagt.

Det problem, som SF-forslaget behandler, må løses, det er jeg enig i, men SF-forslaget duer ikke, fordi det begunstiger de bedrestillede og rammer lønmodtagerne, og vi vil ikke være med til at gennemføre det. Derfor har jeg altså her skitseret et andet forslag, som jeg meget beder om at få seriøst behandlet parallelt med de ideer, som er fremkommet fra anden side, fra hr. Grünbaum og fra hr. Helge von Rosen. Jeg ser altså frem til resultatet af et grundigt udvalgsarbejde og forhåbentlig også til nogle beregninger over de tanker, jeg her har tilladt mig at fremføre.

Ordføreren for forslagsstillerne (Ømann):
Det er mig en glæde at takke såvel finansministeren som de ærede ordførere, ikke for en velvillig modtagelse af lovforslaget, som det ligger, og som det teknisk er udformet — det havde jeg ikke ventet, og jeg forstår måske bedre end nogen, hvilke tekniske vanskeligheder der er ved at gennemføre det — men for noget, der i mine øjne er langt mere væsentligt, nemlig samtlige ordføreres, forstod jeg, erkendelse af, at der her er et problem. Det er dog allerede meget. Problemet er, som det er antydnet af de fleste ordførere, låst fast af boligforliget, men det fritager vel ikke deltagerne i dette forlig, socialdemokratiet, de radikale, venstre og de konservative, for forpligtelsen til at ændre forliget, når det indeholder ting, der samfundsmæssigt er uforsvarlige.

Der er jo ikke tale om, at folketinget har indført den eksisterende retsstilling for parcelhusene. Urimelighederne er fremkommet, fordi realiteterne omkring den for lang tid

[Ømann.]

tilbage etablerede ordning er skiftet, først og fremmest fordi renteniveauet er skiftet; dette har sat en spiral i gang, som har forstærket de uheldige virkninger. Nej, det er ikke folketinget, der direkte har vedtaget denne urimelige ordning, så sandt som ingen turde være fremkommet med et forslag, der ville indebære de nuværende virkninger; hvis han da skulle håbe på, at tinget ville tro, at han havde sin fornuft i behold. Men når nu tinget bliver gjort opmærksom på, at miseren eksisterer — og jeg har indtrykket af, at lovforslaget har haft denne virkning — ja, så mener jeg, at tinget påtager sig akkurat samme ansvar, som hvis det direkte havde foreslået og gennemført en sådan lovgivning, ved at opretholde den rådende tilstand.

Jeg synes, det kunne være meget sjovt at vise, hvor grotesk et lovforslag skulle være formuleret, hvis det skulle fremkalde den nuværende retstilstand. § 1 skulle vel forklare, at mindre kapitalstærke medborgere, som betaler deres boligudgift i form af husleje, intet kan fratække ved opgørelsen af deres skattepligtige indkomst, og der bør retfærdigvis tilføjes, at de får et boligtilskud, som aftrappes med indtægtens størrelse. Men dernæst må lovforslaget sige, at når man midler til at erhverve sig et hus, så opnår man statsstøtte i form af et fradrag i den personlige indkomstskat, og denne statsstøtte er sat i forhold til rentebetalingen på gælden i huset; stor gæld giver stor støtte, og lille gæld giver lille støtte, og hvis gælden er urimelig lille, får man en straffeskat. Og da det er gældens absolutte størrelse, der er afgørende, ja, så er det naturligt, at der gives stor støtte til en kostbar villa og lille støtte til et beskedent parcelhus. Det er dog en åbenbar urimelig social virkning, som ingen turde fremkomme med i et selvstændigt lovforslag. Da støtten endvidere, som det også er blevet nævnt her, gives i form af et fradrag i indkomsten, er det desværre en konsekvens af vor progressive indkomstskat, at man for samme hus får desto større statsstøtte, jo mere velhavende man er.

Det bør vel endvidere anføres — om ikke andet, så i bemærkningerne til et sådant lovforslag — at da sælgerne af parcelhuse er blevet klar over denne skattemæssige sammenhæng, ja, så kan man ikke regne med,

at det er beboerne eller køberne af parcelhuse, der nyder godt af statsstøtten. Det må formodes, at størstedelen af denne kapitaliseres og indbygges i husets anskaffelsespris og kommer helt andre befolkningsgrupper til gode end de grupper, som skal bo i de pågældende huse. Bemærkningerne måtte vel også indeholde noget om, at folketinget anser en sådan virkning for rigtig og retfærdig, også selv om prisdannelsen for parcelhuse derved bliver ude af takt med produktionsomkostningerne, og at en rationalisering af byggeprocessen og enhver konkurrence inden for parcelhusbyggebranchen derved udelukkes, og det smitter jo igen af på konkurrenceforholdene i det samlede byggeri. Folketinget måtte også vedgå, at såvel byggeomkostninger som grundpriser tvinges i vejret ved den eksisterende ordning. Man kunne sige, at man ville modvirke dette ved afskaffelse af særlig indkomstskat på parcelhuse, som man jo har gjort det; derved fremkommer der et provenutab, og om det måtte man så sige, at det kunne sagtens bæres af lejerne, for de er jo mange flere.

Statsstøtten fremkalder et stort udbud af og en stor efterspørgsel efter parcelhuse, som i en boligfattig tid er en samfundsmæssig dyr løsning af boligproblemet, sådan som prisdannelsen nu engang er for parcelhuse, og der lægges herved stort beslag på obligationsmarkedet. Den herved fremkomne rentestigning og det tilsvarende kursfald imødegås ved Nationalbankens opkøb af obligationer, og den herved fremkomne udpumpning af købekraft imødegås ved højere skatter. Så kan man sige: ja men der er retfærdighed i det, for de skal til gengæld betales ikke alene af lejerne, men også af parcelhusejerne. Altså er der en række af urimelige virkninger af den skatteordning, vi for øjeblikket har.

Jeg vil gerne slå fast, at SF går ind for parcelhuset som boligform. Vi ønsker at give stadig flere medborgere adgang til at vælge denne boligform som et værdifuldt alternativ til etagelejligheder og som et alternativ, der kan fremtvinge en forbedring af etageboligerne. Men for at dette skal kunne ske, ja, så må der sættes en stopper for kapitaliseringen af statsstøtten, så den ikke kommer spekulanten til gode. Der må skabes muligheder for en langt hårdere konkur-

[Ømann.]

rence i fremstillingsprocessen. Det er jo simpelt hen ude af takt med realiteterne, at der skal gives 250.000 kr. for en cigar-kasse på 130 m². Rent umiddelbart ville jeg tro, at produktionsprisen kunne tvinges henimod 100.000 kr. ned, og hvis den kerne, hvortil alle procentuelle omkostninger og kurstabet hæfter sig, bringes ned, ja, så bliver virkningen jo formidabel. Hvis man samtidig afskaffer den prisstigning på grundene, som kapitaliseringen af statsstøtten fremkalder, er man et langt stykke af vejen.

Jeg er ikke overrasket over de tekniske indvendinger, der er rejst mod lovforslaget. Jeg vil tro, at det kunne køre, og også at det kunne køre alene i den første tid. Men jeg erkender da, at dette lovforslag må ledsages af en bestemmelse om, at private renter ikke kan trækkes fra, for disse to ting hører uvægerligt sammen. Jeg vil ikke tro, det var absolut nødvendigt at sammenkoble det, skal vi sige det første par år, hvor den ordning, som her er foreslået, skulle fungere, men det vil jo blive nødvendigt senere hen. Og her vil jeg gerne sige om de betænkeligheder, der er rejst med hensyn til mulighederne for at sondre mellem privat gæld og driftsmæssig gæld, at de er ikke så store, som det her er skildret. Der kan i visse grænsetilfælde være vanskeligheder ved regnskabsmæssigt at fastslå, om en gæld er erhvervsmæssig, men i al almindelighed vil det fremgå med meget stor tydelighed, om en gæld er forretningsmæssig eller den er brugt til afholdelse af privatforbrug eller til anskaffelse af private, varige forbrugsgoder.

Jeg synes, at ordførernes indlæg har været positive i den forstand, at der er kommet en række tanker frem om, hvordan man kunne imødegå den misere, vi er i. Man kunne på forskellig vis afskaffe fordelene ved fremtidige køb. Allerede det ville have en ret kraftig virkning på huspriserne. Man kunne sætte en grænse for skattefordelene ved særlig kostbare huse, man kunne gøre fradraget uafhængigt af indtægters størrelse, og man kunne lægge to loft over fradraget. Man kunne nægte fradragsret for ejendomsskatter, man kunne foreslå en forøgelse af lejeværdien. Alle disse tanker giver grundlag for en drøftelse i udvalget, en drøftelse, som jeg ser hen til.

Den fg. finansminister (*Ninn-Hansen*): Jeg skal ikke gøre yderligere bemærkninger om det af SF fremsatte lovforslag. Hr. Ømann har jo selv angivet, at der ikke var nogen tilslutning til det. Selv om man ikke ville afvise alle problemer i forbindelse med spørgsmålet, var der altså ingen, der ville slutte sig til lovforslaget, og derfor er der vel ikke grund til at komme nærmere ind på dette.

Nu skal det også indrømmes, at det ikke er nogen let sag at stille forslag om. Det er vist 3-4 år siden, der kom en betænkning, som indeholdt et forslag om, at både ejere og lejere skulle have et fradrag for renter og ejendomsskatter. Så vidt jeg husker, var det hr. Ømanns partifælle hr. Aksel Larsen, der under en debat her i tinget betegnede dette forslag som den skøre plan. Der har altså været tilfælde tidligere, hvor der har været gjort forsøg, og hvor det ikke er lykkedes, men vi må vel sige, at det, der var hensigten dengang med forslaget i betænkningen om en nærmere ligestilling mellem ejer og lejer, har vi i hvert fald i nogen grad opnået gennem boligsikringsordningen for lejerne, således som det også er nævnt af flere ordførere.

De spørgsmål, der i øvrigt er rejst fra forskellige ordføreres side angående hele problemet, synes jeg udmærket vi kan drøfte i udvalget, og de tanker, der er fremsat — jeg opfattede det nærmest som tanker og ikke som direkte forslag — er vel også bedst egnede til udvalgsbehandling. Jeg forstod, at såvel hr. Grünbaum som hr. Stetter, hr. Niels Andersen og hr. Helge von Rosen var enige om, at der ikke må ske nogen forringelse for de nuværende parcelhusejere, og at der er enighed om at respektere boligforliget.

De spørgsmål, der blev rejst, og de tanker, der blev fremsat, vedrører, som hr. Grünbaum nævnte, for det første problemet om de nuværende ordningers indvirkning på grundpriserne, og det er jo rigtigt, som hr. Grünbaum sagde, at regeringen lægger megen vægt på at hindre store grundprisstigninger. Det andet er, at vi synes, der kan være noget misforhold mellem det, man får ud af en direkte opsparing og af den indirekte opsparing, som der i nogen grad er tale om, hvor det drejer sig om afbetaling på en gæld. Vi kunne vel alle,

[Den fg. finansminister.]

der lægger vægt på den private opsparing, ønske, at der var bedre vilkår for den direkte opsparing i forhold til vilkårene ved afdrag på gæld. Men dertil må vi vel sige, at køb af parcelhus repræsenterer noget, der både har betydning for den direkte opsparing og for den mere indirekte opsparing. Det er dog i almindelighed således, at de folk, der ønsker at anskaffe et parcelhus, er nødsaget til at have samlet visse midler sammen forinden. Derfor tror jeg, som det også blev fremhævet af hr. Stetter og hr. Niels Andersen, at der ikke er nogen tvivl om, at de ordninger, vi har for parcelhuse, har betydning for den private opsparing, og det synes jeg vi skal fastholde i tankegangen, når vi skal overveje, om vi skal se på, om de bestemmelser, vi har i øjeblikket, kan trænge til at blive ændret.

Hele spørgsmålet om adskillelsen mellem fradrag for renter af gæld og fradrag for renter på dette område tror jeg ikke behøver at belyses nærmere. Enhver kan jo se det næsten umulige i at unddrage dette område, når man i øvrigt tillader, at der sker rentefradrag for gæld. Jeg kan i hvert fald ikke se, hvordan det i praksis kan lade sig gøre at foretage en sådan adskillelse.

Når hr. Sigsgaard siger, at man kunne lade være med at tillade fradrag for renteudgifter for privat gæld i det hele taget, kommer vi til den anden vanskelighed ved at foretage adskillelsen, nemlig mellem fradrag for renter af privat gæld og de fradrag, der er tilladt, når det drejer sig om erhvervmæssigt betonet gældsstiftelse, som jeg ikke kan se man kan undlade at give ret til.

Vi kender altså problemernes størrelse. Efter forhandlingen i dag må vi erkende, at noget forslag til en løsning foreligger der ikke, men jeg deltager gerne i en drøftelse af spørgsmålene.

Helge von Rosen: Hr. Ømanns buket, eller jeg må måske snarere kalde den silde-salat, om parcelhusprisdannelsen m. v. pinte mig næsten til fortvivlelse. Jeg har altid troet, det var løsningerne, der var det vanskelige, og ikke principperne. Det fundamentale, også det uundgåelige formentlig, er efter min mening i praksis det, at renten, sådan som samfundet efterhånden har udviklet sig, forventende en årlig bety-

delig inflation, jo består af to dele, dels prisen for at låne pengene ud, for afsavnet, dels af en præmie, en betaling, for den årlige forringelse af realværdien af disse penge.

Man kan måske bedst illustrere, hvordan det virker i den sag, som vi behandler, hvis man siger, at en parcelhusejer i dag har anskaffet sig et hus til 250.000 kr., låner hele beløbet og betaler en rente på 10 pct., altså 25.000 kr. Hvis man siger, at rundt halvdelen af det, de 5 pct., svarer til det, som man efter de hidtidige forventninger skal have i betaling for inflationen, altså er en inflationspræmie eller, hvad det jo også bliver, en opsparing, så er de 12.500 kr. altså opsparing i hans tilfælde, og de andre 12.500 kr. er den egentlige rente. Det er altså meget let for en mand med det samme at se, at hans egentlige husleje kun er 12.500 kr., for så vidt renten angår, men derpå får han jo en præmie, idet han kan trække også det, der er inflationspræmie, fra skattemæssigt. Hvis hans marginalskat er ca. 50 pct., får han en skattepræmie på rundt regnet 6.000 kr.; måske snarere 7.000 kr., og så kommer hans egentlige leje ned på 5.000-6.000 kr. Det er vel det, som er hovedproblemet, når vi taler om prisdannelsen. Alt det andet er efter min mening udenværker.

Det er i virkeligheden det samme problem, vi står over for, når vi taler om landbrugets forrentning. Der ville jo ikke være nogenlunde fornuftige unge mennesker, der ville købe landbrug til de priser, vi har i dag, hvis der ikke var et fuldstændigt misforhold mellem det reelle overskud og det nominelle overskud, som vi kan læse om i statistikker osv. Men det er jo én ting, en anden ting er at give mig løsningen på disse forhold her.

Grünbaum: Grunden til, at jeg går op igen, er finansministerens bemærkninger og måske mest tonen i disse bemærkninger. Man anede ligesom alligevel noget nyt. Vi er fire partier, der har indgået boligforliget, og vi er enige om, at det forlig skal i hvert fald holdes. Men vi er også alle sammen klar over, som det jo helt klart er fremgået af drøftelserne her i dag, at der er meget store problemer forbundet med disse store fradrag, som de pågældende mennesker i virkeligheden ikke får gavn af. Vi kan jo

[Grünbaum.]

se på grundprisstigningerne heroppe nord for København, hvor en ganske almindelig parcelhusgrund i dag koster 100.000 kr., 170.000 kr., 150.000 kr., 140.000 kr. osv. Der er jo ikke anden forklaring på det, end at den pågældende køber siger: ja men jeg kan trække 35.000-40.000 kr. fra på min selvangivelse, og så har jeg råd til at bo i det hus, der koster 300.000 kr., eller hvad det nu koster deroppe. Det er simpelt hen forklaringen. Hvis det ikke kunne trækkes fra, ville man ikke kunne skaffe købere til disse priser, man ville få et konkurrenceprinsniveau for parcelhuse og grunde, og det ville være til stor gavn også for den almindelige parcelhusejer.

Det var disse toner, jeg ligesom mærkede. Jeg havde en fornemmelse af, at der bag det, finansministeren sagde, lå en erkendelse af, at der er her nogle meget alvorlige problemer, som vi skal have løst på den ene eller anden måde. Det var præcis det samme økonomiministeren sagde forleden dag i radioen. Jeg har det her, og jeg kan godt sige, hvad han sagde. Økonomiministeren sagde:

„Jeg vil også i forbindelse med boligstøtten nævne, at det efter min mening er en urimelig begunstiggelse, parcelhusejerne har igennem skattefradrag.“ Så bliver der spurgt: „Har De tænkt Dem at gøre noget ved det?“ Og økonomiministeren svarer: „For mig gerne.“ Det var netop i en diskussion om inflationen af grundpriserne.

Jeg tror, det er godt, at vi i hvert fald kommer i gang med at snakke lidt om disse ting, idet vi jo alle er således indstillet, at de nuværende parcelhusejere ikke skal rammes. Jeg går ud fra, at det er forudsætningen — det er det i hvert fald for os — at der ikke sker uretfærdigheder dér. Men kan vi finde løsninger, som giver de fremtidige parcelhusejere billigere grunde, så tror jeg det ville være til gavn ikke alene for disse fremtidige parcelhusejere, men for hele samfundet.

Ordføreren for forslagsstillerne (Ømann):

Det er finansministerens og senere hr. Grünbaums bemærkninger om boligforliget, som skal holdes, som jeg forstod på den måde, at boligforliget går ud på, at de eksisterende

parcelhuse skal beholde den retsstilling, de har, skattemæssigt set, og det skal respekteres. Ja men hvis det er rigtigt, så bliver der ingen reform. Enhver fordel kapitaliseres; det er jo det, vi er nogenlunde enige om. Den skattefordel, der er her, kapitaliseres. Vi kan ikke gøre noget ved dette her, uden at vi tager fordele væk. Enhver nedskæring af fordelene vil også give sig udslag i en kapitalisering i modsat retning, og derved vil en nedskæring berøre også de nuværende ejere. Det vil medføre en påvirkning af prisniveauet for samtlige parcelhuse, hvis de foranstaltninger, man vil foretage, bare har nogenlunde effekt. Så hvis boligforliget skal holdes i den forstand, at de hidtidige ejere er fredhellige, ja, så kan vi godt pakke sammen; så bliver der kun drøftelser i udvalget, så bliver der ingen realiteter af reformforsøgene.

Jeg forstod på finansministeren, at dette at spare op i eget hus var verdens bedste form for opsparing eller noget i den retning, og at man nødig ville undvære dette incitament. Jeg vil nærmest tro, at denne form for opsparing, i særdeleshed for en finansminister, er verdens kostbareste form. Jeg tror, at selve mekanikken omkring parcelhuskøb, parcelhusanskaffelser, parcelhusbyggeri er inflationsopblæst i den grad, at det er en kilde til den almindelige inflation, som jeg forstår at regeringen har sit hyr med at bekæmpe, ikke mindst i disse dage.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til udvalget angående forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formueskatten til staten. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til folketingsbeslutning om en forsikringsreform [af Poul Dam m. fl.].

Valgt blev: *Jørgen Jensen, Fanger, Simonsen, Stetter, Per Federspiel, Robert Christensen, Jens Frandsen, Valbak, Erik Hansen* (Ålborg amt), *Grethe Philip, K. J. Mortensen, Albertsen, K. B. Andersen, Jørgen Peder Hansen, K. Axel Nielsen, Søgaard og Poul Dam.*

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Landpostbud *Johannes Andersen* har meddelt mig, at han ikke ønsker at indtræde i folketinget som midlertidigt medlem i anledning af den medlem af folketinget *Stinus tilståede orlov*. 2. stedfortræder er gårdejer *Asgar Jørgensen*, der i skrivelse af 28. d. m. meddeler, at han er villig til at indtræde i folketinget som midlertidigt medlem i anledning af nævnte orlov.

Medlem af folketinget *Meta Ditzel* har meddelt mig, at hun ønsker til justitsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Hvad agter ministeren at gøre for at skabe bedre forhold for sigøjnerne i Danmark, så man i den kommende tid undgår de vanskelige og undertiden nedværdigende situationer, som ofte opstår under sigøjnernes forsøg på at skaffe sig ophold og underhold på deres rejser her i landet?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid efter spørgetiden i morgen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 30. april, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Spørgsmål til ministrene.*

2) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om en reform af ferielovgivningen [af *Krog Hansen m. fl.*].

3) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af lov om ferie med løn, lov om lærlingeforhold og medhjælperlov. (Om indførelse af 4 ugers ferie med løn eller feriegodtgørelse, forhøjelse af feriegodtgørelsen til 10 pct. og udvidelse af den af ferieloven omfattede personkreds) [af *Erling Dinesen m. fl.*].

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om Statens Kunstfond.

5) *Valg af 5 medlemmer og 5 stedfortrædere til Ewøparadets rådgivende forsamling.*

Mødet hævet kl. 14.58.

95. møde.

Onsdag den 30. april kl. 13.

Tredje næstformand (From): Medlem af folketinget *H. C. Toft* har på medlem af folketinget *Poul Sørensen*'s vegne meddelt mig, at denne på grund af sygdom ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 1 måned og derfor anmoder om, at der må blive bevilget ham orlov fra og med den 1. maj d.å., og om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

I skrivelse af dags dato meddeler arbejdsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om fornyelse af kollektive overenskomster på landbrugsområdet.

I skrivelse af d.d. meddeler ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om tjenestemandslønninger m. m. og klassificering af tjenestemandsstillinger i staten, folkeskolen og folkekirken.

I skrivelse af dags dato meddeler socialministeren, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om midlertidigt tillæg til folke-, invalide- og enkepensionister samt om midlertidig forhøjelse af grænsen for hjælp til underhold.

I skrivelse af g.d. meddeler undervisningsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen og om ophævelse af lov om lønninger m. m. til folkeskolens lærere. (Tjenestemandsreformen og ændring af reglerne om refusion).